

จริยธรรมสำหรับนักปกครอง

Ethics for the governor

ไพศาล เครือแสง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

phisarn_sarn@hotmail.com

บทคัดย่อ

จริยธรรม คือ ความถูกต้องดีงาม สังคมทุกสังคมจะกำหนดกฎเกณฑ์กติกา บรรทัดฐาน มิได้มีการเขียนเป็นกฎข้อบังคับให้สมาชิกทุกคนต้องยึดถือปฏิบัติตาม ซึ่งหากมีการละเมิดจะถูกลงโทษโดยสังคม ในขณะเดียวกันนักปกครอง ควรเป็นแบบอย่างในด้านมาตรฐานทางจริยธรรม จริยธรรมนักปกครอง ทั้งเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน และการทุจริตคอร์รัปชัน นักปกครองเป็นที่จับตาจากสาธารณะชนไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกโดยการใช้อำนาจ การพูดจา การกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง พฤติกรรมจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องควบคุม ระวัง ดังนั้นการควบคุม พฤติกรรมของนักการเมืองให้ประสบผลสำเร็จจึงจำเป็นต้องสร้างสำนึกหรือมโนธรรมแห่งความรู้สึกผิดชอบชั่วดี โดยให้เกิดความรู้สึกละอายหากจะทำในสิ่งไม่ถูกไม่ควร หรือเรียกได้ว่า “คุณธรรมและจริยธรรม” ทางความประพฤติ ที่สังคมมุ่งหวังให้คนในสังคมนั้นประพฤติ มีความถูกต้องในความประพฤติ มีเสรีภาพภายในขอบเขตของมโนธรรม (Conscience) เป็นหน้าที่ที่สมาชิกในสังคมพึงประพฤติปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองขึ้นในสังคม

คำสำคัญ: จริยธรรม , นักปกครอง.

Abstract

Ethics is good. All social societies will set rules, rules, norms, not written as rules for all members to abide by. If the violation is punishable by society. At the same time, parents should be role models in ethical standards. Ethical Parents The story of the conflict. And corrupt corruption. Governments are the eyes of the public, whether expressed by the power of speech, all actions. Behavior is therefore important to control. The behavior of politicians is so successful that they need to create a conscience or a conscience of good conscience. To make you feel ashamed to do the wrong thing should not. Or the lift. "Moral and Ethical" Behavior The society is aiming for the people to behave. Is the correct behavior. Conscience is the duty of members of society to behave themselves towards others and to society in order to create prosperity in society.

keyword: Ethics for the governor

บทนำ

มนุษย์เราจะดำรงชีวิตได้ด้วยดี และจะสามารถพัฒนาจิตใจหรือปัญญาของตนได้เต็มที่ ก็ต่อเมื่อเข้ามาอยู่ในรัฐแล้วเท่านั้น การปกครองในรัฐที่ดีจะต้องก่อให้เกิดความยุติธรรม ที่จัดสรรไว้ตามส่วนต่างๆ ของสังคม ซึ่งอาจจะไม่เท่าเทียมเพราะคนเรามีความสามารถและมีส่วนที่ให้แก่สังคมต่างกัน ระบบการปกครองที่ดีสามารถก่อให้เกิดความยุติธรรมและทำการปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมได้ จึงมีเพียงระบอบราชาธิปไตย ซึ่งปกครองโดยกษัตริย์ผู้ทรงคุณธรรมประการหนึ่ง ระบบอภิชนาธิปไตย ซึ่งปกครองโดยคนจำนวนน้อยที่ทรงคุณธรรมประการหนึ่งและระบบประชาธิปไตยที่ถือทางสายกลาง ซึ่งปกครองประชาชนที่ทรงคุณธรรมอีกประการหนึ่ง ส่วนการปกครองที่เลวนั้น คือการปกครองเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวของผู้ปกครองเองได้แก่การปกครองแบบทรราชย์ แบบคณาธิปไตยและการปกครองโดยฝูงชน

หลักในการปกครองที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง คือ จะต้องทำการปกครองเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายรับการปกครองมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวของฝ่ายปกครองคือ จะต้องปกครองเพื่อผลประโยชน์ของราษฎรส่วนใหญ่ในสังคมด้วยความชอบธรรมประจักษ์แก่ราษฎรจึงจะอยู่ดีมีสุข

จริยธรรมนักการเมือง

คุณธรรมและจริยธรรมทางการเมือง นับเป็นปัญหาหลักประการหนึ่ง ซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการเมืองไทย โดยเฉพาะ ในบริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมือง แนวความคิดเดิมเกี่ยวกับ “คุณธรรม” และ “จริยธรรม” เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลด้วยการ ปลุกฝังสั่งสอนให้คนประพฤติในสิ่งที่ดีก่อให้เกิดประโยชน์และความสงบสุขให้สังคม ซึ่งแนวทางในการปลุกฝังคุณธรรมและจริยธรรมนั้น จะดำเนินการผ่านครอบครัวและชุมชน โดยใช้หลักศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาเป็นแนวทางในการสั่งสอน โดยบางคำสอนมีการระบุอย่างชัดเจนว่า สิ่งใดพึงปฏิบัติและสิ่งใดพึงละเว้นไม่ปฏิบัติ (Dos & Don'ts) เช่น เบญจศีล เบญจธรรม เป็นต้น แต่ต่อมาโลกเจริญขึ้น การเดินทางไปมาหาสู่ของมนุษย์มีมากขึ้น ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายวัฒนธรรมที่มีผลต่อการปฏิบัติของมนุษย์ จึงส่งผลให้พฤติกรรมของมนุษย์โลกมีการเปลี่ยนแปลงทำให้คำสอนเหล่านั้น ไม่เพียงพอที่จะหยุดยั้งกิเลสของ มนุษย์ที่เพิ่มมากขึ้นได้ ทำให้เกิดการเสื่อมถอยทางคุณธรรมและจริยธรรมปรากฏให้เห็นมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะหลังพบว่า คนในระดับชนชั้นปกครอง (Elite) ซึ่งถือได้ว่าควรจะเป็นบุคคลที่ต้องเป็นแบบอย่าง (Role Model) ให้กับสังคม เริ่มมีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการขาดจริยธรรมมากขึ้นด้วยการใช้อำนาจที่ตนมีอยู่ ก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคมและการทุจริต ประพฤติมิชอบมากขึ้น จึงเริ่มมีการกำหนดจริยธรรมที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรในรูปของ “จรรยาบรรณ” (Code of Conducts) หรือ “ประมวลจริยธรรม” (Code of Ethics) เป็นกรอบในการประพฤติปฏิบัติให้กับคนในสังคม โดยบางกรณีมีการลงโทษทางสังคม ทางปกครองและทางวินัยด้วย

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยก็ประสบกับปัญหาการขาดจริยธรรมของชนชั้นปกครองซึ่งหมายถึงข้าราชการของรัฐ ทั้งข้าราชการประจำและนักการเมืองเช่นเดียวกัน จึงมีการกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพที่ระบุอย่างชัดเจนว่าสิ่งใดทำได้ สิ่งใดทำไม่ได้ และมีบทลงโทษกรณีละเมิดจรรยาบรรณอย่างชัดเจน ในรูปของความผิดทางแพ่ง

และอาญาเพิ่มขึ้น หรือในบางสังคมมีการกำหนดในรูปของประมวลจริยธรรม ที่ระบุพฤติกรรมในลักษณะคำแนะนำว่า สิ่งใดควรปฏิบัติและสิ่งใดไม่ควรปฏิบัติโดยไม่มีบทลงโทษไว้ โดยอาจมีการกำหนดเพียงให้มีคณะกรรมการพิจารณากรณีมีคนในสังคมนั้นละเมิดจริยธรรม ซึ่งในกรณีข้าราชการประจำไม่ค่อยมีปัญหาการละเมิดจริยธรรมที่รุนแรง เนื่องจากมีกรอบของวินัยในการควบคุมความประพฤติ และมีการลงโทษทางปกครองด้วยการย้ายออกจากตำแหน่งที่ประพฤติดีมิชอบได้

ส่วนนักการเมืองซึ่งเป็นคนในสังคมอีกกลุ่มหนึ่ง ที่ไม่มีการกำหนดกลุ่มวิชาชีพ และยังไม่มีการกำหนดจรรยาบรรณในวิชาชีพอย่างชัดเจน จนกระทั่งเมื่อจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร

มาตรฐานจริยธรรมทางการเมือง

มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น โดยต้องมีกลไกและระบบในการดำเนินงานเพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำผิดมาตรฐานจริยธรรมร้ายแรง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการ โดยให้ถือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนจากตำแหน่ง

เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 กำหนด และเป็นผู้ใช้อำนาจดุลยพินิจในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ จึงควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับ "มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง" ให้ชัดเจนก่อน ถ้าพิจารณาความหมายตามพจนานุกรม คำว่า "มาตรฐาน" หมายถึง "สิ่งที่กำหนดเป็นหลัก ยึดถือเป็นแบบแผนได้" และ "จริยธรรม" หมายถึง "ธรรมที่เป็นข้อควรปฏิบัติ" ดังนั้น "มาตรฐานจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง" จึงหมายถึง "ข้อควรปฏิบัติที่เป็นธรรมชาติซึ่งกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยึดถือปฏิบัติ" โดยในที่นี้ขอกล่าวเฉพาะ "นักการเมือง" ระดับชาติ 3 กลุ่ม ได้แก่ ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา (สำนักงานสภาผู้แทนราษฎร, สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2561, จาก http://library2.parliament.go.th/library/content_law/41.pdf.)

นักการเมืองกลุ่มแรก คือ "ข้าราชการการเมือง" ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และข้าราชการการเมืองอื่นที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง คนกลุ่มนี้อยู่ภายใต้บังคับของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ.2551 ซึ่งนำค่านิยมหลัก 9 ประการในมาตรฐานจริยธรรมของผู้ตรวจการแผ่นดิน มากำหนดเป็นมาตรฐานจริยธรรมของข้าราชการการเมือง 23 ข้อ โดยนำค่านิยมหลัก 9 ประการมาอ้างอิง ได้แก่

- (1) ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (2) ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- (3) มีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ
- (4) ยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- (5) ยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

- (6) ให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- (7) ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- (8) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- (9) ยึดมั่นในหลักจรรยาของการเป็นข้าราชการการเมืองที่ดี

กลุ่มที่สอง "สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" อยู่ภายใต้บังคับของข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ.2553 ซึ่งสาระสำคัญได้กำหนด "อุดมคติ" ที่มุ่งเน้นการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม 6 ประการ และสังเคราะห์มาเป็น การปฏิบัติในหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ 15 ข้อ และจริยธรรมเกี่ยวกับการดำรงตน ครอบครัว และผู้อื่นอีก 8 ข้อ

อุดมคติ 3 ประการแรก มุ่งเน้นให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมในเรื่องที่ได้ปฏิญาณตนไว้เมื่อเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 123 กล่าวคือ

"ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ"

ส่วนอุดมคติ 3 ประการหลัง มุ่งเน้นให้เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่อง "รัฐรักสามัคคี" (ที่ถูกต้องควรเขียนว่า "รัฐ รัก สามัคคี") กล่าวสั้นยัดในสิ่งที่ถูกต้อง และเสริมสร้างสถาบันครอบครัว

สำหรับนักการเมืองกลุ่มที่สาม คือ "สมาชิกวุฒิสภา" อยู่ภายใต้บังคับของข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาและกรรมาธิการพ.ศ.2553 ซึ่งสาระสำคัญได้กำหนด "อุดมคติ" 4 ประการ และสังเคราะห์เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา 8 ข้อ จริยธรรมต่อประชาชน 2 ข้อ และจริยธรรมเกี่ยวกับการดำรงตน 7 ข้อ อุดมคติของสมาชิกวุฒิสภา 3 ประการแรก มาจากคำปฏิญาณตนของสมาชิกวุฒิสภา เช่นเดียวกับอุดมคติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเพิ่มประการที่สี่ คือ ความเป็นกลางทางการเมือง

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า มาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองระดับชาติทั้งสามกลุ่ม มีความแตกต่างกัน ตั้งแต่อุดมคติหรือค่านิยมซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของมาตรฐานจริยธรรม ทำให้บทบาทมีความแตกต่างกัน และ บางส่วนซ้ำซ้อนกับ "วินัย" เช่น ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับการประชุม หรือการรักษาความลับ เป็นต้น อีกทั้งไม่มีการกำหนดความผิดจริยธรรมที่ "ร้ายแรง" ไว้จึงทำให้เป็นการยากที่จะวินิจฉัยว่า กรณีใดจะเข้าเกณฑ์ตามที่รัฐธรรมนูญมาตรา 279 กำหนดให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง นอกจากนั้น ตามปกติประมวลจริยธรรมจะต้องสะท้อนหลักสำคัญของ "จรรยาบรรณ" ที่หมายถึง "ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้" โดยจะกำหนดเป็น "สิ่งที่ควรทำ" และ "สิ่งที่ไม่ควรทำ"(Do & Don't) ที่ชัดเจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม แต่ประมวลจริยธรรมทั้งสามฉบับยังไม่มีกรกล่าวถึงเรื่องนี้อย่างชัดเจน จึงเป็นการยากที่บุคคลที่เกี่ยวข้องจะนำไปปฏิบัติจนเป็น "ลักษณะนิสัย"(Attribute)และพัฒนาไปสู่ "จิตวิญญาณ"(Spiritual) เมื่อพิจารณาถึงจุดนี้อาจสรุปได้ว่า ประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดค่านิยมพื้นฐานของนักการเมืองและนำไปกำหนด "มาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมือง" ที่ชัดเจนในเรื่องนี้ สภาขุนนางหรือวุฒิสภาอังกฤษ ได้มอบให้คณะกรรมการว่าด้วยมาตรฐานชีวิต

สาธารณะ (Committee on Standards in Public Life) วุฒิสภา ศึกษาและกำหนด "หลักการทั่วไปแห่งการประพฤติตนของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะ" 7 ประการ (คณะกรรมการพิจารณาว่าด้วยมาตรฐานชีวิตสาธารณะ, สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2561, จาก www.gov.uk/government/organisations/the-committee-on-standards-in-public-life) ดังนี้

1) การไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน (Selflessness) ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะพึงตัดสินใจเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โดยไม่ควรหวังผลให้ตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้อง ได้รับประโยชน์ที่เป็นเงินหรือสิ่งของอื่น

2) ความซื่อตรง (Integrity) ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะต้องไม่มีพันธะทางการเงินหรือข้อผูกมัดอื่น ๆ กับบุคคลหรือองค์กรภายนอก อันจะส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการของตน

3) การไม่มีอคติ (Objectivity) ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะพึงดำเนินกิจการสาธารณะโดยเลือกในสิ่งที่ถูกต้องตามหลักคุณธรรม ซึ่งรวมถึง การแต่งตั้งบุคคลภายนอก การคัดเลือกผู้ชนะการประมูลในการจัดซื้อจัดจ้าง หรือการแนะนำบุคคลเพื่อรับรางวัลและประโยชน์ตอบแทน

4) การมีสำนึกรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติตามหน้าที่ (Accountability) ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำของตนที่เกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะ และต้องยินยอมให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ในทุกกรณีอย่างเหมาะสม

5) ความเปิดเผยและจริงใจ (Openness) ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะพึงตัดสินใจและกระทำการใด ๆ โดยเปิดเผย มีเหตุผลรองรับ และจำกัดการให้ข้อมูลเฉพาะในกรณีที่เป็นความต้องการเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

6) ความซื่อสัตย์ (Honesty) ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะมีหน้าที่เปิดเผยผลประโยชน์หรือทรัพย์สินส่วนตัวที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานสาธารณะให้สาธารณชนทราบ และพึงดำเนินการแก้ไขปัญหากรณีเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนเพื่อพิทักษ์ประโยชน์ของส่วนรวม

7) ความเป็นผู้นำ (Leadership) ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะพึงส่งเสริมและสนับสนุนหลักการเหล่านี้ด้วยการปฏิบัติตนเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดี

หลักการทั่วไป 7 ประการนี้ เป็น "มาตรฐานจริยธรรมของนักการเมือง" ที่อังกฤษใช้อยู่ และเป็นหลักเกณฑ์ในการสอบสวนกรณีที่มีการกล่าวหาว่า นักการเมืองมีพฤติกรรมละเมิดประมวลจริยธรรมด้วย

นอกจากนั้น จุดเด่นของประมวลจริยธรรมวุฒิสภาอังกฤษ (Code of Conduct for Members of House of Lords) อีกประการหนึ่ง คือ มีแนวทางการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม (Guide to the Code of Conduct) เพื่ออธิบายวิธีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมที่มีลักษณะเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น พร้อมกับยกตัวอย่างและวิธีวินิจฉัยไว้อย่างชัดเจน ทำให้ไม่มีความสับสนเมื่อนำไปปฏิบัติ

แนวคิดการกำหนด "มาตรฐานจริยธรรมนักการเมือง" ด้วยการศึกษาวิจัย และมีการเขียนแนวทางการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมเพื่อแนะนำให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามที่วุฒิสภาอังกฤษใช้อยู่ เป็นเรื่องที่ควรนำมาศึกษาเพื่อปรับปรุงประมวลจริยธรรมของนักการเมืองไทยให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพราะนอกจากจะทำให้

เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว และจะช่วยให้ประชาชนยอมรับ "คุณภาพความดีของนักการเมือง" มากขึ้นอีกด้วย

จริยธรรมนักการเมือง ผลประโยชน์ทับซ้อน และการคอร์รัปชัน

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยเป็นปัญหาที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็นระยะเวลานาน และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปอย่างหลากหลาย จนยากต่อการแก้ไข สภาพปัญหาเกิดขึ้น มาจากปัจจัย หลายประการ โดยปัจจัยที่สำคัญเกิดขึ้นจากพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งหมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น ผู้ที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานผู้ปฏิบัติงาน ในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตาม กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ กรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ บุคคล หรือคณะบุคคล ที่ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐ การคอร์รัปชันมีความหมายที่ค่อนข้างกว้างขวางมาก นักวิชาการต่างก็ได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ในด้านของกฎหมายไทย คำว่า “การทุจริต” ถ้าถือเอาความหมายของ คำว่า “โดยทุจริต” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1(1) หมายถึง “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น” ในขณะที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 4 คำว่า ทุจริต ต่อหน้าที่ หมายถึง “ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ อย่างใดในพฤติกรรม ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจ ในตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

ประเทศไทยในอดีตมีการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และสิ้นสุดลงในตอนปลายรัชสมัยของ พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 7 เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 คณะราษฎรได้ยึดอำนาจการปกครอง และได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีการกระจายอำนาจหน้าที่ไปยังส่วนต่างๆ คณะบุคคลซึ่งถือว่าเป็น ผู้บริหาร ผู้ปกครอง มีบทบาทหน้าที่ในการบริหาร จัดการ กำกับ ดูแล ฯลฯ ในส่วนราชการ ทั้งในส่วนกลาง ส่วน ภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และบุคคลในฝ่ายสภา ซึ่งมีหน้าที่ในการกำกับ ตรวจสอบการบริหารงานนั้นถือว่าเป็น นักการเมือง ได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชน มีการดำรงตำแหน่งเป็นวาระตาม ที่กฎหมายนั้นๆ กำหนดเป็นผู้สมควร รับเลือกตั้ง เพื่อไปทำหน้าที่นั้นๆ แทนประชาชน แต่ในปัจจุบันนี้ ตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวเป็นตำแหน่งที่มี เกียรติยศ ชื่อเสียง เงินตอบแทน และผลประโยชน์อื่นๆ อีกตามบทบาทหน้าที่นั้น จึงมีบุคคลต่างๆ มากมายมุ่งหวัง ทำให้เกิดการแข่งขันกันขึ้น ทั้งการแข่งขันกันทำความดี ทำประโยชน์ต่อประชาชน เพื่อให้ประชาชนชื่นชอบ และ เลือกตนเอง ทั้งการใช้วิธีการที่มีชอบ สกปรก ขัดต่อจริยธรรมและกฎหมาย เช่น การใช้อิทธิพลข่มขู่บังคับให้เลือก ตน หรือพรรคพวกของตน การใช้อำสสินจากแลกแปลง การใช้เงินซื้อเสียงให้เลือกตน การให้เงินค่าจ้างไม่ ลงคะแนนให้คู่แข่ง การใช้วิธีการให้ร้ายป้ายสีใส่ความคู่แข่งเพื่อให้ประชาชนเข้าใจผิดเป็นต้น บุคคลดังกล่าวนี้ เมื่อ

ได้รับเลือกตั้งแล้วก็มีตำแหน่ง มีเกียรติยศ ชื่อเสียง มีบารมี มีอำนาจ มีบทบาทหน้าที่ มีผลประโยชน์อื่นๆ ตอบแทนตามตำแหน่งหน้าที่ อีกทั้งยังได้ใช้อำนาจ บทบาทหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบต่างๆ อีก เพื่อการถอนทุนคืน โดยวิธีการที่มีขอบเขตต่อกฎหมาย เป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวง ทุจริตคอร์รัปชัน สร้างผลเสียหายให้เกิดแก่หน่วยงานของรัฐ ประเทศชาติ และประชาชนเป็นอย่างมาก จนไปสู่การจัดตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้ทำหน้าที่กำกับ จัดการ ดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม และ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบของผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ ฯลฯ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 อย่างไรก็ดีตาม ปัญหาดังกล่าวก็ได้รับการแก้ไขไม่เต็มที่เท่าที่ควร แต่กลับเพิ่มเติม พอкуп ปัญหามากยิ่งขึ้น เพราะนักการเมืองได้ใช้อิทธิพล และวิธีการต่างๆ อื่นๆ อีกมากมายเท่าที่จะสรรหาได้มาใช้เพื่อประโยชน์แห่งตนและพรรคพวก (สุดจิต นิमितกุล, 2534 : 57)

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การฉ้อราษฎร์บังหลวง ส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการบริหารราชการแผ่นดิน และอาจนำไปสู่ความล้มเหลวในการพัฒนาประเทศในที่สุด ทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่านักการเมืองไทยมีปัญหาทางด้านจริยธรรม หรือนักการเมืองไทยขาดจริยธรรมนั่นเอง เมื่อนักการเมืองไทยซึ่งเป็นผู้บริหาร ผู้ปกครอง หรือผู้นำขาดจริยธรรมแล้ว จึงทำให้ผู้ใต้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมทั้งประชาชนพลอยยึดถือเป็นแบบอย่าง และประพฤติปฏิบัติตามด้วย ผลสุดท้ายก็คือ การเกิดปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันและการประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง ในทุวงการทุกหย่อมหญ้า กลายเป็นตัวปัญหาใหญ่ที่บั่นทอนและทำลายสังคม ประเพณี วัฒนธรรม และประเทศชาติ

ปัจจุบันประชาชนคนไทยมีมุมมองในเรื่องค่านิยมที่ผิด ยกย่องคนร่ำรวย มีอิทธิพล มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง ให้การเคารพนับถือและมองว่าเป็นคนดีเสมอ แต่ละคนมีความคิดว่าจะได้พึ่งพาอาศัยอุปถัมภ์ค้ำจุนกันโดยไม่คิดถึงความถูกต้องในสังคม ปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการอุปถัมภ์ มาเป็นสภาพการ ตอบแทนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน จนกลายเป็นการทุจริตคอร์รัปชันในหลายรูปแบบ ผังราคาสืบทอดการแก้ไข ปัญหาส่วนใหญ่เกิดมาจากการใช้อำนาจแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือพวกพ้องในทางปกครองของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นับวันจะมีการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในสังคมไทย เช่น การทุจริตคอร์รัปชัน ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบริหารงาน ไม่ว่าจะเป็นการเรียกรับเงินจากผู้ประกอบการค้าต่าง ๆ การจัดซื้อนม โรงเรียน การจัดซื้อยาของเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข การยกยอกทรัพย์สินทางราชการ จนดูเหมือนว่า สังคมไทยในปัจจุบันเห็นว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติไปแล้ว ดังที่สำนักเอบีซีโพล ได้สำรวจ ความคิดเห็นของประชาชนใน 17 จังหวัดทั่วประเทศ จำนวน 1,228 ครั้วเรือน เกี่ยวกับปัญหาการทุจริต คอร์รัปชันของประเทศไทย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 84.5 มองว่าปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่อง ปกติธรรมดาในการทำธุรกิจ แต่ที่น่าวิตกเป็นอย่างยิ่งคือ ประชาชนร้อยละ 51.2 มีความเห็น ว่า ยอมรับได้ที่ รัฐบาลจะทุจริตคอร์รัปชัน ถ้าทุจริตคอร์รัปชันแล้ว ทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรืองและประชาชนกินดีอยู่ดี เพราะไม่ ว่ารัฐบาลไหนก็ล้วนแต่มีการทุจริตคอร์รัปชันทั้งนั้น

ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองไทย

สังคมไทยเป็นสังคมอุปถัมภ์มาแต่โบราณกาลและมักไม่จำแนกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น ทศณคติและพฤติกรรมของคนในสังคมจึงให้ความสำคัญค่อนข้างน้อยในเรื่องของพฤติกรรมหรือการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน ในขณะเดียวกันในระดับของประชาชนทั่วไปที่ขาดความรู้ความเข้าใจและข้อมูลข่าวสารที่แท้จริงกลับมองเห็นว่าการกระทำในลักษณะของผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นเรื่องปกติธรรมดาของสังคมไทย ซึ่งเข้าลักษณะการนำเอาทรัพยากรของรัฐไปใช้เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง เช่น

สมัยรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา มีประเด็นคือกรณีที่มีรัฐมนตรีคนหนึ่งใช้อำนาจในการฉ้อฉลให้มีการออกเอกสารสิทธิบนเกาะหนึ่งทับที่ดินที่ใช้เป็นสาธารณประโยชน์ที่สงวนไว้เป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ รวมทั้งมีการสมคบกับผู้บริหารธนาคารแห่งหนึ่งนำเงินกู้ไปซื้อที่ดินผิวกฎหมาย เป็นต้น

สมัยรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ กรณีของรัฐมนตรีคนหนึ่งช่วยเหลือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ โดยเฉพาะบริษัท “ก” ที่มีประธานกรรมการเป็นเพื่อนสนิทของรัฐมนตรีให้ได้รับเงินช่วยเหลือจากกองทุนฟื้นฟูไปกว่า 3 หมื่นล้านบาท และบริษัท “ข” ที่มีผู้บริหารเป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีในขณะนั้นก็ได้รับเงินช่วยเหลือไป 4 หมื่นล้านบาท เป็นต้น

สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย กรณีที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของผลประโยชน์ทับซ้อน อาทิ การจัดทัวร์ขะยะบินไปต่างประเทศ และ กรณีการย้ายนอกฤดูกาลให้คนสนิทมาดำรงตำแหน่งข้าราชการระดับสูงเนื่องจากในการประมูลงานมีการตัดถนนผ่านที่ดิน 50 ไร่มีการรูดยางมะตอยโดยราคาเฉพาะจุดที่ผ่านที่ดินของรัฐมนตรีเท่านั้น เป็นต้น

ในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อาจกล่าวได้ว่าเป็นช่วงเวลาของระบอบธนธิปไตยสมบูรณ์ที่สุด เพราะมีการพัฒนาการของพฤติกรรมหรือลักษณะของผลประโยชน์ทับซ้อนที่เข้าสู่รูปแบบใหม่ที่เรียกว่า การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและบุคคลใกล้ชิด ยกตัวอย่างเช่น การออกพระราชกำหนดจัดเก็บภาษีสรรพสามิตกิจการโทรคมนาคม การส่งเสริมการลงทุนแก่บริษัทชิน แชปเทลไธท์ การลดค่าสัมปทานไอทีวี ธุรกิจใหม่ๆ ในเครือชิน คอร์ปอเรชั่น เป็นต้น

ดังนั้น หากสังคมไทยเป็นสังคมที่มีการพัฒนาการทางด้านความรู้ความเข้าใจ ก็จะต้องหนีถึงปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนที่จะสามารถสร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวงแก่ประเทศชาติได้

ในสมัยอดีตรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ตรวจสอบพบว่าโครงการประกันราคาข้าวดังกล่าวขาดทุนและส่อทุจริตตั้งแต่กระบวนการลงทะเบียนของชาวนา คาดมีการสวมสิทธิ และมีการเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มบุคคล โดยแจ้งที่ดินเกินเท่าตัวเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้อง โครงการสร้างโรงพักทั่วประเทศ โครงการไทยเข้มแข็ง

ในสมัยอดีตรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นโยบายรับจำนำข้าว โครงการบริหารจัดการน้ำ 3.5 แสนล้านบาท และโครงการ 2 ล้านล้านบาท นโยบายรถคันแรก และอื่นๆ ทั้งหมดนี้เป็นเพียงข้อสะท้อนความปัญหากรณีอื่น ๆ

สาเหตุของการทุจริตคอร์รัปชัน

ระบบทุจริตคอร์รัปชันมี โครงสร้างรากฐานอันแข็งแกร่งและดำรงอยู่ในปัจจุบันมีสาเหตุมาจากองค์ประกอบ ดังนี้

1. ระบบการเมืองและระบบราชการมีเกราะกำบังที่แน่นหนา
2. ภาคประชาชนขาดความเข้มแข็งและขาดผู้นำในการต่อต้าน
3. ค่านิยมที่เป็นอุปสรรคฝังรากลึกในสังคมค่านิยมของคนในสังคมที่เป็นเหตุให้ เกิดพฤติกรรมคอร์รัปชัน เช่น ค่านิยมในสังคมอุปถัมภ์
4. การขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ซึ่งปัจจุบันคนในสังคมยังขาดอุดมการณ์ และขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ทั้งนี้นักวิชาการได้อธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันแตกต่างกันออกไป เช่น สาเหตุที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน ในภาครัฐ เพราะภาครัฐมีอำนาจจัดสรรสิ่งที่คนอื่นต้องการและ กระบวนการตัดสินใจของภาครัฐจะใช้เวลาสิ้นเปลือง และผลลัพธ์ที่ออกมาก็ไม่แน่นอน ทำให้เกิด สภาพไม่สมดุลระหว่างสิ่งที่ประชาชนอยากได้กับสิ่งที่ประชาชนได้รับจริง จึงเกิดความพยายามทำ ให้ผลของการตัดสินใจเป็นไปตามที่ต้องการ การเอาชนะอุปสรรคนี้จึงต้องอาศัยอิทธิพล การเมือง และการคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นการถ่วงดุลและทำลายความชอบธรรมของกระบวนการที่มีอยู่

ปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทย

ประเทศไทยปรากฏหลักฐานมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยที่มีการทุจริตเกิดขึ้น ในระบบราชการและวิวัฒนาการ มาตามลำดับเพื่อให้ได้รับบริการที่รวดเร็วจึงเกิดขึ้น โดยทั่วไปในระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับต่ำที่สัมผัสโดยตรงกับ ประชาชนและตกค้างมาถึงปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์แนวทางที่กุ่มนักธุรกิจชาวจีนประสบความสำเร็จในประเทศไทย นักธุรกิจเหล่านี้ก็ต้อง จ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อจะได้คุ้มครองธุรกิจของพวกเขาต่อไป การกระทำเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและ กัน การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของการคอร์รัปชันในประเทศไทยว่ามาจาก “ความสัมพันธ์แบบระบบอุปถัมภ์” ซึ่งสาร ต่อมาจากยุคก่อนศักดินาสมัยใหม่ เขายังสรุปอีกว่า “หลักฐานต่างๆได้ยืนยันว่าการคอร์รัปชันเป็นปัจจัยสร้างความมี เสถียรภาพและความต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ โดยการสร้างขอบเขตของพฤติกรรมที่มีเหตุผล สอดคล้องกับระบบ ศีลธรรมดั้งเดิม จากหลักฐานที่ว่า การจระเขยเป็นลำดับขั้นขึ้นในประเทศไทยและการยอมรับนับถือคนที่มีความจ มากกว่าเป็นพื้นฐานของระบบอุปถัมภ์ และเป็นหลักฐานของวัฒนธรรมทางการเมือง ความสัมพันธ์ของระบบอุปถัมภ์ เกิดขึ้นในสังคมที่สถาบันซึ่งเป็นสะพานเชื่อมระหว่างประชาชนและรัฐ เกิดหลุมดำคอร์รัปชัน ในระบบสังคมไทย ดังแผนภาพ

แผนภาพแสดง ที่ 1 : หลุมดำคอร์รัปชัน ในระบบสังคมไทย

ที่มา : [On-line]. Available: http://www.issuu.com/futureinnovativethailandinstitute/docs/fit_corruption

จะเห็นได้ว่าปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาระดับชาติที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศอย่างใหญ่หลวงจนบุคคลในแวดวงต่างๆของสังคม ได้ออกมาแสดงความเป็นห่วง แม้ว่าที่ผ่านมาได้มีความพยายามที่จะป้องกันและแก้ปัญหการทุจริตคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่องแต่ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมการเมืองเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วและซับซ้อนทำให้รูปแบบและเครือข่ายของการทุจริตปรับเปลี่ยนโฉมหน้าอย่างรวดเร็วเป็นเงาตามตัวและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเป็นทวีคูณ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในประเทศไทย

การป้องกันคอร์รัปชันในภาครัฐ อาจทำได้ด้วยมาตรการที่มุ่งกำจัดจุดอ่อนของระบบ และเสริมสร้างความเข้มแข็งและคุณธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น วิธีการคัดเลือกและการพัฒนาเจ้าหน้าที่รัฐ ต้องประกาศให้ทราบทั่วกัน ดำเนินการอย่างโปร่งใส และคัดคนตามความสามารถ การปรับเงินเดือนเจ้าหน้าที่รัฐให้สูงขึ้น เป็นวิธีเพิ่มแรงจูงใจให้คนเก่งเข้ามาสมัครและอยู่ในอาชีพนี้ได้อย่างพอเพียงโดยไม่ต้องคอร์รัปชัน การเลื่อนตำแหน่งเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงต้องมีวิธีประเมินผล และตรวจสอบอย่างเป็นกลาง และมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการเล่นพรรคเล่นพวกนอกจากแนวทางการป้องกันการคอร์รัปชันดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สิ่งที่สำคัญคือ ต้องมีการปราบปรามการคอร์รัปชันอย่างเอาใจจริงเองจึง เช่น จะต้องมีการอายัดและยึดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐที่ได้มาด้วยการคอร์รัปชันได้ มีการออกกฎหมายให้ความคุ้มครองแก่พยานผู้ให้ข้อมูลเรื่องคอร์รัปชัน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐระดับรองลงมา ซึ่งมีโอกาสรู้ข้อมูลแต่ไม่กล้าแจ้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน เพราะเกรงว่าตนจะมีความผิดด้วย โดนหัวหน้างานกลั่นแกล้ง หรือทำอันตราย

การจะปราบคอร์รัปชันให้ได้ผล จะต้องมีความหมายที่เอื้ออำนวย เช่น กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ ต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะ และรายได้ของเจ้าหน้าที่รัฐที่ถูกตั้งข้อสงสัย เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันขอไป รวมทั้งมีการร่วมมือ ขอข้อมูลจากต่างประเทศได้ด้วย กรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐโยกย้ายเงินไปต่างประเทศ การจะปราบปรามคอร์รัปชันให้ได้ผล จะต้องได้รับความร่วมมือจากฝ่ายตำรวจและอัยการด้วย ดังนั้นการมุ่ง

แก้ปัญหาคอร์รัปชันและปฏิรูประบบตำรวจและอัยการจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอันดับต้น และต้องอาศัยความร่วมมือจากสังคมประชา องค์กรภาคประชาชน สื่อมวลชน นักวิชาการ สหภาพแรงงาน สมาคมวิชาชีพ ฯลฯ ให้เป็นหูเป็นตา เป็นกำลังในการช่วยตรวจสอบให้ข้อมูลและสนับสนุนการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน รัฐบาลบางประเทศให้งบประมาณสนับสนุนองค์กรภาคประชาชนที่ทำงานด้านต่อต้านคอร์รัปชัน เพื่อช่วยให้การปราบปรามได้ผลดียิ่งขึ้น กล่าวโดยสรุป จริยธรรมเป็นรากฐานของการบริหารภาครัฐที่ดี เมื่อท่านเป็นข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่ว่าจะสังกัดหน่วยงานใด ท่านถูกคาดหวังให้ปฏิบัติหน้าที่และตัดสินใจโดยปราศจากอคติ ท่านถูกคาดหวังไม่ให้แสวงหารางวัลหรือผลประโยชน์ในรูปแบบใด ๆ นอกเหนือจากเงินเดือนและผลประโยชน์ที่รัฐจัดให้แม้ว่านโยบายของหน่วยงานหลายแห่งจะอนุญาตให้รับของขวัญได้ ซึ่งถือว่าเป็นของที่ระลึกในโอกาสที่เหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามควรมีขอบเขตในการรับเสมอ การฝ่าฝืนขอบเขตด้วยการรับของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม จะนำไปสู่ความเสี่ยงต่อการทุจริต และทำลายชื่อเสียงของท่าน รวมทั้งองค์กรของท่านเอง

จริยธรรมเป็นกรอบทางสังคมที่เป็นพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน และการทุจริตคอร์รัปชัน พฤติกรรมใดๆ ที่เป็นการกระทำผิดต่อบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยผลประโยชน์ทับซ้อน และการทุจริตคอร์รัปชันย่อมเป็นการกระทำผิดจริยธรรม ดังนั้นอาจสรุปพฤติกรรมต่างๆ เป็น 3 ประการคือ

(1) พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำผิดทางศีลธรรมจรรยา ถือว่าเป็นการละเมิดต่อจริยธรรมของบุคคลในวิชาชีพต่างๆ

(2) พฤติกรรมที่อยู่ระหว่างจริยธรรมทางการเมืองกับทุจริตคอร์รัปชัน เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัวกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

(3) พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยตรง และถือเป็นความผิดอย่างชัดแจ้งก็คือ การทุจริตคอร์รัปชัน เพราะสังคมส่วนใหญ่จะมีการบัญญัติกฎหมายออกมารองรับ และมีการกำหนดโทษทางอาญาอย่างชัดเจน

ดังนั้น แนวคิดที่ว่าด้วยจริยธรรม ผลประโยชน์ทับซ้อนและการคอร์รัปชัน มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ทั้งในเชิงที่มาของของแนวคิดและการประพฤติปฏิบัติ โดยการกระทำที่ขัดต่อจริยธรรม ย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมของศีลธรรม และค่านิยมของคนในสังคม ส่วนการกระทำในลักษณะผลประโยชน์ทับซ้อน เริ่มมีการบัญญัติเป็นความผิดไว้ในกฎหมายที่มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น ส่วนการคอร์รัปชันอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกฎหมายบ้านเมืองมายาวนานพอสมควร พฤติกรรมทั้งสามประการนี้ล้วนเป็นสัญญาณบ่งบอกการพัฒนาการทางการเมืองและการพัฒนาของสังคมนั้นๆ ว่ามนุษย์ในฐานะสัตว์การเมืองและสัตว์สังคมในขณะเดียวกัน มีความแตกต่างจากสัตว์โลกทั้งหลายมากนักน้อยเพียงไร การสร้างเสริมจริยธรรมในองค์กร ถ้าต้องเลือกต้องเลือกคนดีก่อนคนเก่งการบริหารงานในองค์กร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำหลักจริยธรรมเข้ามาใช้ในองค์กรการบริหารงานที่ปราศจากจริยธรรมจะนำไปสู่ความหายนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง การทำงานที่ไม่มีจริยธรรมจะทำให้องค์กรป่วยในการทำงานอยากได้ทั้งคนเก่งกับคนดี อยากได้ทั้งคู่แต่ถ้าต้องเลือกอยากได้คนดีๆ มาก่อนแต่ไม่ได้หมายความว่าเอาคนดีที่สำเร็จ

การศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เปรียบเทียบกับคนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทในการบริหารงาน ต้องพิจารณาคนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ถ้าคุณสมบัติไม่ต่างกันมากจะต้องดูจริยธรรมเป็นหลักจริยธรรมในการทำงาน และจริยธรรมในเรื่องส่วนตัว

สรุป

วิกฤตการณ์ของประเทศกำลังพัฒนารวมทั้งประเทศไทยที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการฉ้อราษฎร์บังหลวง และการใช้อำนาจในทางประพฤติมิชอบของผู้บริหารระดับสูงของประเทศ ทั้งข้าราชการประจำและนักการเมือง ซึ่งมีผลทำให้การพัฒนาประเทศไม่สามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายของผลประโยชน์ของชาติที่ต้องการ คือ ความมั่นคง ความมั่งคั่ง และความมีเกียรติศักดิ์ศรีในเวทีการเมืองระหว่างประเทศได้ และทำให้เกิดช่องว่างระหว่างชนชั้นปกครองและประชาชนผู้ถูกปกครองมาก ปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 12 ว่าด้วยองค์กรอิสระ ส่วนที่ 4 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการตั้งองค์กรอิสระ และกำหนดระบบจริยธรรมเพื่อตรวจสอบและควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติตนของข้าราชการประจำและนักการเมือง แต่ผลการปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวไม่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองที่อาสามารับใช้ประชาชนในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการควบคุมจริยธรรมนักการเมือง ซึ่งเดิมควบคุมด้วยการกำหนดจรรยาบรรณและให้คณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับผิดชอบ สถาบันหลักในการกล่อมเกลางานสังคมให้กับประชาชนและเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้อต่อประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน รวมทั้งจะสามารถสร้างและควบคุมจริยธรรมของนักการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพได้อีกด้วย จึงเป็นประเด็นที่ควรศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ของพรรคการเมืองในอนาคตที่จะตอบสนองการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาและดำรงไว้ซึ่งคุณธรรม จริยธรรมของนักการเมืองการปกครองและบริหารบนพื้นฐานของหลักธรรม ความดีความถูกต้อง ซึ่งสะท้อนถึงแนวความคิดปรัชญาที่เน้นเรื่องความดี หากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้ว จะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน นำมาซึ่งความเป็นธรรม, ความสุจริต, ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ

References

คณะกรรมการการว่าด้วยมาตรฐานชีวิตสาธารณะ ,รัฐสภาประเทศอังกฤษ, สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2561, จาก www.gov.uk/government/organisations/the-committee-on-standards-in-public-life
ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาและกรรมการ พ.ศ.2553: สำนักงานสภาผู้แทนราษฎร.
[สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2561, จาก <http://www.library2.parliament.go.th/library/contentlaw/41.pdf>

- นฤมล ทับจุมพลและม.ร.ว.พฤษทิสาณ ชุมพล. (2541). **แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย “ธรรมรัฐแห่งชาติ” ในการจัดการปกครอง (Governance)**. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. (2544). **เรื่องตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันปกเกล้า.
- ปราชญา กลางจัญ. ผู้เรียบเรียง. (2544). **คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ**. กรุงเทพฯ: เพลิดเพลินการพิมพ์.
- พระราชวรมุนี. (2538). **พุทธธรรม: กฎธรรมชาติด้านคุณค่าสำหรับชีวิต**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุภาพใจ.
- พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับสยามรัฐ, เล่มที่ 28 พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก.เล่มที่ 28 ข้อที่ 240 หน้าที่ 86.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พระนคร : อักษรเจริญทัศน์, 2542.
- สถาบันวิสิทธรศน์, (2546). **ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานมูลนิธิภูมิวิสิทธรศน์.
- สุดจิต นิमितกุล. (2534). **กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี (Good Governance)**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทการพิมพ์.
- สุรินทร์ ทองทศ.(2556) **บทความ : หลักธรรมาภิบาลบ้านเมือง และจรรยาบรรณของนักปกครองท้องถิ่น**, สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2561, จาก <http://www.siamsouth.com/smf/index.php?topic>.
- อารมณ ฉนวนจิตร.(2545). **การสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมและจริยธรรม**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรรคศักดิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ. **ดัชนีคอร์รัปชันของไทย : การสร้างและการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้. รายงานการวิจัย**. เสนอต่อสำนักงาน ป.ป.ช.2539.
- Heidenheimer, Arnoid J. (1970). **Political Corruption : Readings in Comparative Analysis**. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- Van Roy, Edward. “On the Theory of Corruption”. **Economic Development and Cultural Change**, Vol 19, No.1 (October, 1970). [On-line]. Available : <http://www.issuu.com/corruption>. [7 มิถุนายน 2561].